

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 6. Perseuerantia in bono donum est Dei, & turpiùs cades, quàm D. Petrus, si ille manum sustollat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

§. 6. Perseuerantia in bono donum est Dei, & uirtus eadem, quam D. Petrus, si ille manum sustulit.

Hic rationi iungatur illa, quem expendit D. Chrysof. & D. August. à Domino petentium hunc Petri lapsam, ut tibi cõspiciat, quod sine singulari Dei auxilio & fauore efficiat diuina eius gratia non perseueraturus in bono: & quantumlibet tibi firmus constanter uideatur, si ipse propter peccata tua, uel letitiam suam iudicium, sustollat uel puncto temporis manum suam, desortum decides, & de peccato carceres in peccatum, donec in abyssum demergas inextinguibilem, ut superbis illis conuictis philosophis, quos refert D. Paul. qui uiridi sui coacti contra Deum turgentibus insurrexerunt, & ipso manum suam gratia subtrahente, de peccatis in peccata prolapsi sunt usque ad abyssum profundissimum. Adhuc D. Chrysof. Perseuerans est Petrus, eadem, ut intelligas quomodo imitabilis sit humana natura tum Deus deservit: Ideo tenam Petrum paululum Dominum subdeseruit. D. August. ut in illo totum humanum genus possit agnoscere nihil se suo Dei gratia preualere. Quodcumque homo sine Dei gratia possit timor beatitudinis Apoll. euadere ostendit. Per solum enim arbitrium non addito etiam Deo adiutorio, promissum se pro Damiano moriturum. Sed quod illi homo sine gratia Dei, nisi quod sit uirtutum tam negat Christum, & nisi quod ait Propheta. Omnis caro factu. Si Deus subtrahat manum ne quomlibet miseris inepiam & nequiam, quam uideris euenire. Præfatus D. Chrysof. lectorem edidit, quo docet nos, qualiter uti debeatmus Dei donis & Sacramentis, & primò seponit duo requiri ad salutem nostram: gratiam & diuinæ manus auxilium nostramq; dignitatem: nec enim illa sine hac operabitur, nec hac sine illa suam sortietur effectum: Sicut ad perfectionem nostram discit istum promittendo nostra non sufficit, nisi à superno lucratur auxilio si promittendo nostra deservit. Hoc tibi testatur inquit. don Apoll. Iudas & Petrus. Iudas mille beneficia donum diuinæ suscepit gratia, liberalem ita manum Dei sensit, quã tam ineffabilia illi dona concessit, ut omnem excedant Hyperbolis: porro desitit enim cooperatio, & promptitudo, illamq; desiderat in uolulo magis ostendit, quam in ponendo obice diuinæ gratia auaritia sua diabolica Petrus se apprimè sollicitum promptumq; ostendit, animo determinato, proponens, & promittens porro desitit illi diuinæ gratia: nam abscon-

ditio suo Deus iudicio, & ex rationibus quas præmissimus, manum suam ab eo sustulit: unde lapsus est de malo in peius deuolutus. Adde D. Chrylo. Hæc utraque Iudas ostendit: & Petrus: ut D. CHR: nãq; multo potius aduersario, nihil proficit, quoniã Luc. cit. noluit, neq; quod suu erat, exhibuit: hic autẽ & ualde promptus postquã nullã ualens est auxiliũ, cedit.

Hinc elicit D. Chrylo. certam conclusionem I I. quam S. docet Theologia, quod bene operari, at Perseuerantia in bono, non pendeat de solo rantia in nostro libero arbitrio, sed ita de manu Dei, ut si bono non uel puncto temporis illa subtrahat vires non sit dependet habiturũ. ut se unico contineat momento in bono à solo istis propositis quantumlibet nobis sit ma fuisse uideri at deatur. Animaha mylica uatis Ezechielas locutionibus, habebant alas, & incedebant magnam illis Exc. 1. 24. excitantia strepitum, tantaq; uelocitate festina ut uetus dicitur volare quã progredi. Porro illa conspiciente Proph. manifestũ fuit, quod singula sub aliis manus habent fortiores quibus sustentabantur, & eorum cursum imitabantur, ita ut si manus uel paululũ deuiaret, statim ala conuideret, quantumlibet antea robur demonstrasset: etenim quantumlibet fortis sit proposita promissa, & generosi hominum animi, quibus sponte offerunt, & cõsumant; si diuinæ gratia manus deficiat, ihic in terram collabentur: etenim non mentitur ille qui dixit: Sine me nihil potestis Ioan. 1. 5. facere. Subtiliter expressit hoc Dauid multis locis, sed duobus potissimum: Primus est, quẽ trinitat D. August. in quo de seipso loquitur in illo psalmo, quem inchoat gratias Deo reddens, quod se sub diuina sua supphilio protectione defendendum: Exaltabo te Domine quoniam suscepisti me, Ps. 119. 9. & Domine in uoluntate tua gratias tibi decore meo virtutem. Quis est ille inuice decore, nisi bona propositis, piaque seruendi Deo delibera, eius se mancipandi seruitio toto animæ conatu, ut casta sit, honesta, iusta, temperans fidelis ut decet eam quæ Deum ut sponsam sponsa cõplectitur: Sunt hi capilli qui nascuntur de capite elati sicut capræ de monte Galaad, qui reddebant sponsam adeo formosã ut oculos ad se traheret sponsus, Pulcherrimi, tamen capilli sunt, ac proinde adeo debiles, ut uetus eos abripiat, & nouacula resecodat data qualibet occasione, sicut crines Samsonis in sinu Dalila dormientis. Venustus gratia, que est hortus, quando diuersis, variis & inuice fragrantibus yermicolaris pedolet floribus: porro tanta cunctis languent infirmitate, ut eos uentus consumat: Aquilonaris & ardor solis prelatia vehementior. Nostra talis est pulchritudo.

Meu quã facili negotio tua euascent proposita

fit? Quam cito promissori abicis memoriam? Quam breui tempore tua languescunt desideria? Quam velociter generosi tui deserunt animi? Quis huic vires dabit roburque pulchritudini? Deus sua mera ac libera voluntate & dono gratuito: *In voluntate tua: donum etenim perseverantia in virtute non cadit sub meritum, sed tantum procedit de gratia, & Dei subsidio, ut probat D. Thom. & hoc eo modo, ut quam primum hac gratia deficiat, omnia continuo subvertantur: unde consilium adiungit David quod in principio proposuimus, & opinatur D. Cypr.*

a. D. Bern. b. cum hoc plorando dixisset: Auertis faciem tuam a me. & factus sum conturbatus: nam sicut eo momento quo Deus manum suam auxiliarem de custodia retraxit Hierusalem, haec ita elarguit, ut tota eius pellum ierit pulchritudo, et adhaec fuerit crudelium praeda manibus inimicorum: ita, inquit D. Greg. contingit animae: qualiter enim praefolgeat pulchritudine in propositis suis, praefolgeat intentione, si Deus auxiliarem subtrahat manum: cum Davide statim est inferendum. Tradidit in captivitatem virtutem eorum, & pulchritudinem eorum in manus inimici.

Secundus locus ille est, in quo David loquitur de omnibus Sanctis, de quibus eum dixisset:

Ps. 83. 18. Domine in lumine vultus tui ambulabunt, & in nomine tuo exultabunt tota die, & in iustitia tua exultabunt (continet haec verba multa myteria proposito nostro congrua) subiungit: *Quoniam gloria virtutis eorum tu es, & in beneplacito tuo exultabit cornu nostrum*, duo dicit. Primum Domine, *Gloria virtutis eorum tu es*: quia quaecumque bona faciunt, eorum tibi debetur honor & gloria, cum ille sit, qui virtutem hanc sustinet & corroborat. Est gratia tua anima corporis nostrorum bonorum propositorum, cogitationum & operum: quidquid enim placet polchriti, formosi valoris & consentientiae in corpore, cunctisque eius sensibus, procedit ab anima, & quantumlibet praefclara videatur oculis pulchritudo, potentia, roburque corporis, eo momento deficit, quo deficit anima, & in pulverem conuertitur: talis est tua gratia & auxilium respectu eorum quae in nobis bona pulchraque laudantur.

Secundum est: *In beneplacito tuo Domine exultabit cornu nostrum*, id est vestra potentia. Vocat S eloquium cornu, robustam potentiam, & vires: quia animalia cornuta, suas insillis vires habent maximas, & potentissimas: quo simbolo David nostrum indicat liberum arbitrium:

quod omnium est fortissimum & potentissimum in homine, cui nec ipsi supremi Angeli vim inferre possunt aut violentiam vel vim manuum: quod Domine, in tantum erigetur, & extolletur nostri virtus roburque liberi arbitrii, in quantum in illud sustinebis pro merito divinae gratiae tuae beneplacito. In tantum tuum poteris elevari intellectum, & voluntatem ad opera meritoria & virtutem perfectam erigere: in quantum Deus tibi succurrit caelesti suo favore beneficis, te sua sustineat gratia, & hoc pro beneplacito suo: si namque manus suam ille retrahat, totum collabatur. & in tantum tua poteris saluare praeposita, & in Dei famulatu promissam quantum ille pro beneplacito suo adiuvit, tibi suo favore subuenerit:

Ad perpendicularum appendit D. August. haec verba Psalmographi: *Nisi Dominus edificauerit domum, in vanum laborauerunt, qui aedificauerunt. Nisi Dominus custodierit ciuitatem, frustra vigilat qui custodit eam.* Ad duo necessario requiritur manus Dei, ad aedificandam domum, & custodiendam: & quous foret sic aedificata, si tollat ille manum suam, quidquid aedificatum erat, corruet, & in pulverem comminuetur. Quid his indicat? opus nobis est Dei manu ut sumus Christiani. Quisque Christianus domus est huius civitatis Ecclesiae. Si Deus hanc non teneat, xerit domum, frustra & in vanum commentarij laborant. Quid arbitraris (inquit D. August.) esse praedicatoris, & grauos Dei ministros, nisi commentarios, ad hatum domum constitutos erectionem? Bene quidem possunt omnes optiniam manus pari diligentia laborare ad optiniam, tunc suam adiungat Dominus, tunc aedificentur: tuncque araneorum: *Laboramus nos, & verba sunt D. August. tanquam operarij sed nisi Dominus edificauerit domum, in vanum laborauerunt, qui aedificant eam.* Fundamentum enim domus huius, ait praefatus S in corde locatum est, atque in intimis eius, Deus autem solus est, qui potest in eo efficaciter operari: *Nisi loquatur foris, ille aedificat intus.* Ita tibi perspicuum erit: nam dum expertus, prudentique architectus D. Paulus! hoc namque seipsum nomine inscribit: *Sapientis architectus!* opus suum insuperat, erigebatur domus illa notissima censuram mulieris quae praefens intererat aedificatum ipse Paulus foris labori vacabat non sequitur, ad aures loquens corporis & Dominus intus iacebat in corde fundamentum: *Prudens Paulus, aperuit Dominus cor mulieris, ut inuideret haec qua dicebatur a Paulo.*

17 Inque quidquid boni exurgit, quodcumque
opus pium, quodcumque sanctum propositum,
quodcumque prudens desiderium edificavit, di-
vine manus virtuti est adscribendum: porro
non solum necessaria est ad adificiij huius ere-
ctionem, sed etiam ad eius confirmationem &
consolidationem: etenim quantumlibet bene sit erectū
& extructum, si ipse ad hoc non assillat, inani
flore vigiles insistent. *Nisi Dominus custodierit
civitatem frustra vigilet, &c.* hic necessaria ma-
nus est operarij vt opus fiat, & vt palatium vel
turris erigatur: verumtamē iam opere perfecto,
hec vira non requiritur: quia opus ex se subsi-
sit, seque sustentat. Ita credidit Hæreticus Pe-
lagus in bono naturæ uoluntate euenire, quod sci-
licet Deus illi det esse, ipse creet, & insudat ani-
mam, ipse intellectionem & voluntatem largiatur:
porro his coeclis, ipsa ex se sufficiens sit ad vir-
tutem, & bonum operandum, atque in eo se con-
firmans. Mentis hæretice *Nisi Dominus em-
plantur cunctis, &c.* Deus est cuius manus re-
quiratur, vt bonum exurgat propositū, sanctorum
delectationem, firma uoluntas & determinata ad bo-
num: porro non hic intendum æcicimus, insuper
& ipsa manus requiritur, ad fouendum & con-
firmandum quod fecit: etenim argumentandū est
in rebus in esse supernaturali & gratiæ sicut in
eis naturæ. In hoc non tantum necessaria est Dei
manus, vt esse solum: cæli habeant, elementa, vi-
uentia, & quidquid est, sed etiam vt conserven-
tat: quod si manum subtraheret quidquid factū
est, in nihilum reverteretur. Hoc est quod ait D.
Ioh. *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso facta
non est nihil. Quidquid est, per manum eius factū
est, & si hæc deiceret omnia annihilaretur.*
18 Apposuit dicitur Catdin. noster Caiet. illud
psalmi: *Tu formasti me, & posuisti super me manum
tuam.* Quid ais o Propheta? Apud nos opera-
rius apposuit manum suam vt opus faciat, porro
nihilato illo, manum retrahit: etenim si factum
est, & bene factum, non est quod eam amplius
apposuit quidquam elaboraturus: ita res se habet
in uoluntate operarij: verum in Deo de necessitate
manus eius requiritur, quod sciam, & de eadem tie-
cellaria illa opus est, vt factus iam in esse con-
seruet. Non solū manus tua concurrat mihi tri-
buendo esse, & formando naturam, sed etiā iam
formarum per illam me conseruas, illam super
me ponis: etenim eo momento quo illam tolle-
tas, perire ego & in nihilum conuerterer. Hoc
idem tuum sit in esse spiritali iudicium. Deus
est, qui bonum tibi suggerit propositū, pium in-
fundit desiderium, firmamque in eius famulatu

intentionem: porro necessarium est, vt ipse hoc
conseruet suā mera gratia perpetuum, & si ma-
num abstrahat, actum est, omnia in auras eua-
nescunt. Exemplo tibi sit D. Petrus. Quis eius
videat proposita adeo determinata, promissa D. Petri
adeo secuta, peccus eius adeo generosum, pro-promissa
relaxationes toties repetitas, atque ex corde con-
firmatas, quod milles iuraret, quod cæcū prius magnum, &
tueret & terra moueretur, & sol orrus sui mane turpis
non recordaretur, & occasus ad uesperam obli-
uisceretur, quā ipse illius quod promittebat,
& nullus transactis post hæc annis, nullis mensi-
bus, nullis diebus, sed breuissimo temporis in-
teruallo, eadem nosse, infra tres horas, quā pri-
mum Dominus manum sustulit abscondito iu-
stoque suo iudicio, vel vt immoderatam eius
reprimere iactantiam, vt dixerunt D. Basil. & a Reg. 8.
D. Aug. 6. quā turpiter lapsus est, quā pro-
fundus ille casus? Vnum & alterum expendens b Lib. de
D. Chryl. sic ait: *Magnum dogma à Petro dicitur natum. &
mors: quia uidelicet nullo modo hominū uoluntatē gra. c. 27.
suasisset, nisi auxilio superioris roboretur.* Non hic
prætercas, uerbum hoc: *Magnum dogma.* Hoc D. Chry-
primam est omnium principiorum, & propo-
sitiō, atque magnum in S. Theologia axioma quod
si Deus meo suo beneplacito & gratiā non ac-
curat per dignum omnipotentis manus suæ
subsidium, quo bona nostra desideria potenter sus-
tineat, operaq; pia fusciet quæ cepimus, nobis
cælesti tribuens donum perseverantia, omnia
corruent, nec omnes creaturā uires nos ualent
vel temporis puncto à casu sustinere. Hinc illa
Sanctorum cura quā fugam arripiebant, & oc-
casiones ac pericula sedulo vitabant, casum sibi
in eis lapsusque formidantes, cauentes ne coram
Deo præsumptionis accusarentur, quam alij iu-
dicant esse fiduciam; ne si in eius supplicium,
manum suam subtrahat, cadant, & cum D. Petre
tentatione prostrati superentur.

S. 7. Merito timent sancti tentationes: uigilate & orate, ut non intreis in illas

18 Verebantur aliqui, & conuictis lacerabam
iudignis D. Cypri. quod serente persecu-
tionis æstu contra Christianos in ciuitate
sua Carthagine, ipse fugam arripere, & corpori
suo consulere: cum ipsius hoc adscriberent so-
cordiæ, mentisque tepiditati, tanto magis repre-
hensibili, quanto ipse, qui Pastoris officio surge-
batur, ceteros præcedere teneretur, ouium exem-
plum duxque antesignanus. Vt huic obiectioni
respon-